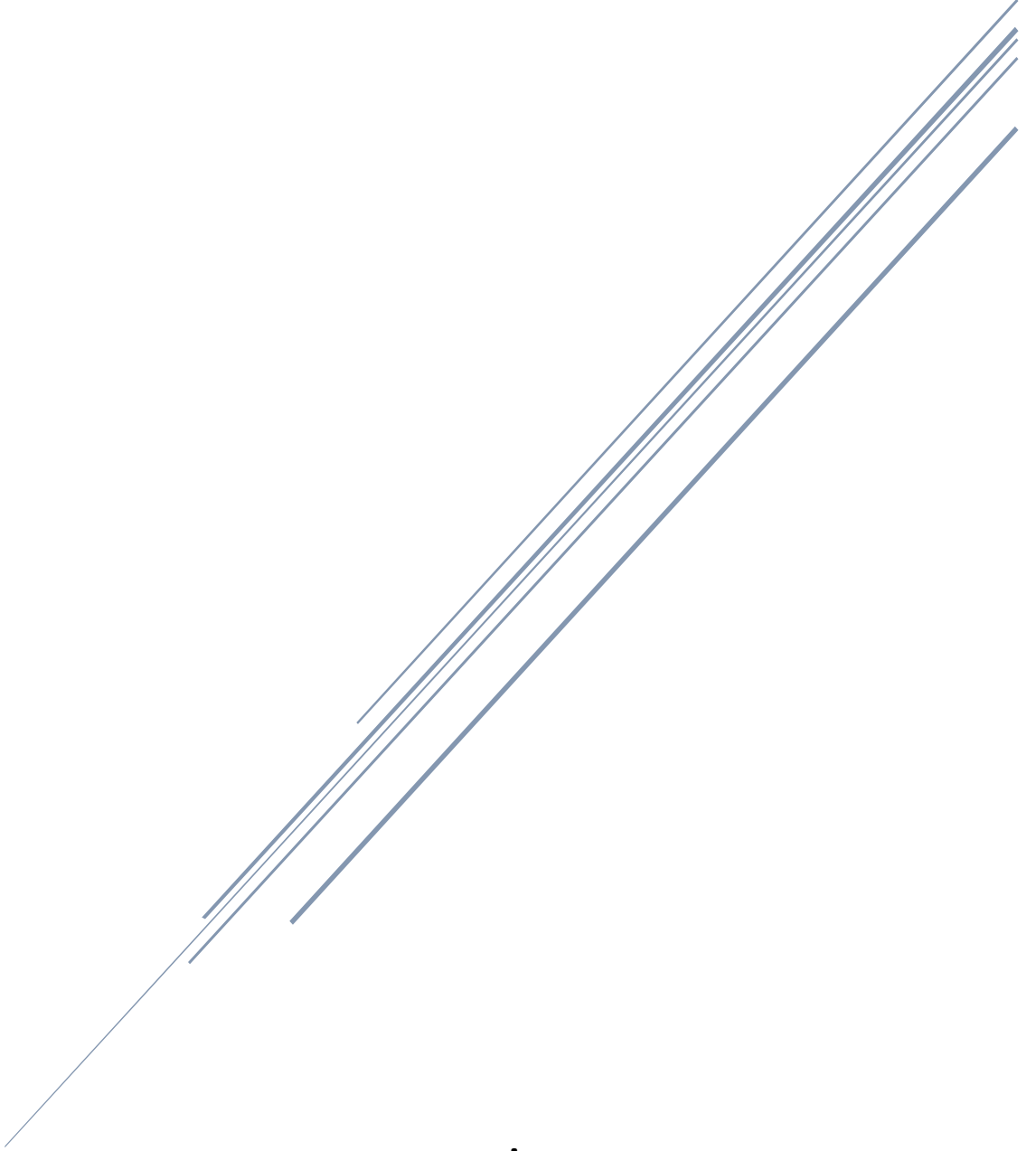

KALEMİMDEN DÖKÜLENLER

“Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesi Projesi”

ETKİNLİK KILAVUZU

Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ARGE BİRİMİ

KALEMİMDEN DÖKÜLENLER PROJESİ ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

OCAK 2018	Yazılı Anlatımda Motivasyonu Destekleyen Kolay Yazma Etkinlikleri
----------------------	--

ETKİNLİK 1

DEVAMINI SEN YAZ (ZİNCİRLEME HİKAYE YAZMA)

Etkinlikte temel örüntü şu şekildedir: Her biri 3-4 öğrenciden oluşan küçük gruplar kurulur. Bir hikayenin başlangıç cümlesi veya giriş kısmından kısa bir paragraf her öğrenciye verilir ya da öğrenci hikayenin başlangıç kısmını kendi yazar. Sonrasında yazdığı sayfayı gruptan diğer arkadaşına verir, bu öğrenci yazılanları okur ve hikayeye yeni cümleler yazarak diğer grup arkadaşlarından birine verir. Etkinliğimiz gruptaki tüm öğrencilerin katkıları ile hazırlanan hikayenin sonlandırılması ile biter. Sonunda hikayeler sınıf ortamında okunur ve sergilenmek üzere muhafaza edilir.

ETKİNLİK 2

İKİ NOKTA ÜST ÜSTE HİKAYELERİ

Etkinliğimiz için her biri 3-4 öğrenciden oluşan gruplar kurulur. Hikayemiz bir veya iki cümle ile başlar ve cümlelerin sonu iki nokta üst üste ile biter. Öğretmen ilk cümlesini kendi yazdığı hikayeyi öğrencilere verir. Her öğrenci hikayeye yeni cümleler ekler ve cümlesini iki nokta üst üste ile bitirir. Sonra yazdığı sayfayı gruptaki diğer arkadaşına verir. Sayfayı alan öğrenci yeni bir cümle yazar ve yine iki nokta üst üste ile bitirir. Bu şekilde hikaye tamamlanınca kadar grup üyeleri yeni cümleler yazarlar. Tamamlanan hikayeler sınıfta okunur değerlendirilir. Sergilenmek üzere muhafaz edilir.

Örnek:

Küçük bir karınca varmış.

Kendi kendine şöyle düşünmüş:

“Keşke kocaman ve güçlü olsaydım!”. Tam o sırada

bir ağustos böceği gelmiş ve karıncayı görmüş. Ağustos böceği, gülmüş ve karıncaya dönüp şöyle demiş:

ETKİNLİK 3

KİM-NEREDE-NE ZAMAN-NE YAPIYOR

Etkinlikte öğrenciler 3 kişilik gruplar halinde çalışacaktır. Her gruba 3 farklı renkte 4 farklı kağıt verilir. Mavi kağıda kişilerin ya da hayvanların adı yazılır. Sarı kağıda hikayenin geçtiği yerler yazılır. Kırmızı kağıda hikayemizin geçtiği zaman dilimi yazılır. Tüm kağıtlar toplanır, karıştırılır ve her gruba 3 farklı renkten kağıtlar verilir. Öğrenci grupları bunları kullanarak bir hikaye yazar. Hikâyenin sunumu yapılır.

ETKİNLİK 4

MACERA KİTABI YAZMA

Etkinliğimiz grup çalışması ya da bireysel çalışma şeklinde yapılabilir. Öğrenciler birlikte macera yaşayan en az 2 karakter hayal eder. Kahramanların yaşadığı yer hayal edilir. Kahramanlara isim verilir, yaşları, özel yetenekleri (Sihir yapma, uçabilme gibi), karakter özellikleri yazılır. Bu aşamadan sonra öğrenciler portresini çıkardıkları kahramanların başından geçen macera hikayesi yazarlar. Hikayeler sınıf içinde okunur. Sergilenmek üzere muhafaza edilir.

ETKİNLİK 5

DİLEK AĞACI VEYA HİKAYE AĞACI YAPMA

Etkinliğimiz grup çalışması olacak şekilde planlanmıştır. Öğrenciler en az (50×70 cm) iki adet kartonu birleştirip bir çok dalı olan kocaman bir ağaç çizerler. Her öğrenci kağıttan ağaç yaprağı hazırlar. Bu yapraklara kısa hikayeler ya da yeni yıl öncesi dilekler, beklentiler yazılabilir. Sonra yapraklar ağaca asılır. Sınıf içinde yazılanlar okunur. Hazırlanan ağaç sınıf içinde sergilenir.

ETKİNLİK 6

BULMACA YAPMA

Öğretmen sınıfa basit bir şekilde hazırlanmış çengel bulmaca getirir. Sınıfta incelenir ve çengel bulmacanın nasıl ve ne şekilde oluşturulabileceği konuşulur. Öğrenci grupları kendi çengel bulmacalarını hazırlar. Gruplar birbirine çözmek için çengel bulmacalarını verirler.

ETKİNLİK 7

ADIMLA AKROSTİŞ

Her öğrenci, A3 veya A4 kağıdına (dikey, tercihen kalın kağıt) adının ve soyadının baş harflerini yukarıdan aşağıya olacak şekilde yazar.

b) Her harfle başlayan bir kelime bulur. Kelimeler, olabildiğince, öğrencinin özelliklerini ve/veya sevdiklerini yansıtır.

ETKİNLİK 8

OTOBİYOGRAFİ YAZMA

Öğretmen öğrencilere otobiyografinin nasıl yazıldığını ve hangi bilgileri içermesi gerektiğini ifade eder. Her öğrenci kendi otobiyografisi yazar ve görsellerle zenginleştirir.

Sınıf ortamında sunum yapılır

ETKİNLİK 9

Öğretmen içinde anahtar kelimenin olduğu cümleyi tahtaya yazar. Bu bilmecenin çözümü hakkında konuşulur. Örnek: ‘Emel limonu masadan aldı.’ Anahtar kelime: ‘Elma’. ‘Kemal okurken şaşırdı.’ Anahtar kelime: ‘Koş’ Öğrenciler, bilmecenin hangi kurala göre oluşturulduğunu anlamaları gerekir. (Aranan kelime cümledeki sözcüklerin ilk harflerinin yan yana getirilmesi ile bulunur.) Öğrenciler de kurallarını kendileri belirledikleri bilmece cümleyi kağıdın ön yüzüne yazarlar. Kağıdın arka yüzüne de anahtar kelimeyi yazılır. Hazırladıkları bilmeceleri birbirine vererek çözmeye çalışırlar.

ETKİNLİK 10

DİJİTAL HİKÂYE OLUŞTURMA

Etkinliğimiz için öncelikle internet bağlantısı olan bilgisayar sınıfı seçilir. Öğretmen Storyboard, storyjumper gibi web platformlarını tanıtır. Görsel işitsel çoklu ortam olanaklarını kullanarak öğrencilerin kısa hikâye oluşturulmaları sağlanır.

ŞUBAT-MART 2018	Yazılı Anlatımın Aşamaları ile İlgili Teknikler ve Stratejiler
----------------------------	---

ETKİNLİK 1

KÜMELEME ya da SALKIM OLUŞTURMA (Cluster Tekniği)

Bu yazma yöntemi, bir olay çerçevesinde gelişen metinleri yazmak için fikir üretmeyi ve geliştirmeyi destekler. Öğretmen öğrencilere etkinliğin nasıl yapılacağını anlatır: Her öğrenci A4 kağıdını yatay biçimde önüne koyar. Sayfanın tam ortasına hikayesinin ana konusu veya hikayenin başlığı yazılması istenir. Konu ile ilgili aklına gelenleri yazar ve daire içine alır. Bazı fikirlerden yola çıkarak yeni fikirler üretir ve böylece fikir kümeleri veya salkımları oluşur. Öğrenciler bu aşamadan sonra hikayesinde hangi kümeleri kullanacağına karar verir ve bunları sıraya koyarak hikayesini oluşturur. Sınıf içinde sunumu yapılır. Sergilenir.

ETKİNLİK 2

ZİHİN HARİTASI

Bu yöntem düşünce yazılarının yapılandırılması için uygundur. Öğretmen yöntem hakkında bilgi verir. Çalışma için öğrenci konuyu belirler, sayfanın tam ortasına konusunu yazar ve daire içine alır. Sonra ortadaki daireden sağa sola kalın dallar çizer. Ana konu ile ilgili aklına gelenleri alt başlıklar halinde dallara yazar. Büyük dallardan küçük dallar oluşturarak yeni fikirler yazılır. Zihin haritası incelenir. Hangi fikirlerin kullanılacağına karar verilir ve metin oluşturulur. Sınıf içinde okunur değerlendirilir. Sergilenir.

ETKİNLİK 3

GRUP HARİTASI

Bu yöntem, hazırlanacak ortak bir metin için grup çalışması şeklinde kullanılır. Öğrenciler bir masanın etrafına oturur ve kağıt kişi kadar alana bölünür. Ortadaki alana konu başlığı yazılır. Her öğrenci belirtilen süre boyunca kendi alanına belirlenen konu hakkındaki fikirlerini yazar. Sonrasında fikirler paylaşılır ve ortak metin için hangi ögenin hangi sırada kullanılacağı kararlaştırılır. Devamında ise sunum veya orak metnin ana yapısı netleştirilir. Metin sınıf içinde sunulur.

ETKİNLİK 4

ZAMAN ÇİZELGESİ İLE ÇALIŞMASI

Ok şeklideki zaman çizelgesini öğretmen tahtaya çizer ve metin bölümleri için nasıl kullanacağını anlatır. Öğretmen bu teknik için açık ve net kronolojik yapısı olan konular seçer. Örneğin ‘Yarıyıl tatilinde ne yaptım?’, ‘Geçtiğimiz haftasonu’, ‘Mimar Sinan’ın Hayatı’ gibi.

Öğrenciler de bu tekniği kullanmak için basit, faaliyete dönük bir konu başlığı seçerler. (Örnek: Bir günümü nasıl geçiririm?) Öğrenciler sayfaya boydan boya bir ok çizer ve zaman duraklarını belirler. Yazısını oluşturur ve sınıfta paylaşır.

ETKİNLİK 5

YAPISINA GÖRE METNİ PLANLAMA

Öğretmen metnin bölümleri (Giriş-Gelişme-Sonuç) hakkında bilgi verir. Sınıfa getirilen örnek metinler üzerinde bölümler gösterilir. Öğrenciler de yazıları için bir konu seçerler. Kümeleme, zihin haritası veya grup haritası yöntemleri ile yazılarının ana yapısını oluştururlar. Yazacakları sayfayı üç bölüme ayırırlar. Giriş-Gelişme-Sonuç bölümleri ile ilgili notlarını alıp yazılarını oluşturur. Sınıf içinde değerlendirmesi yapılır.

ETKİNLİK 6

YAZIYA BAŞLIK BULMA

Kısa bir hikayeyi öğretmen okur ve başlığının ne olabileceğini sorar. Sınıf ortamında öneriler ele alınır ve ' yazının başlığı nasıl olmalıdır' ın üzerinde durulur. Öğretmen yaşadığımız şehir, ülkemizin tarihi veya internet bağımlılığı hakkında afiş (50×70 cm) veya broşür projesi hakkında konuşur. Ortaya konan fikirlerden yola çıkarak afiş (50×70 cm) veya broşür hazırlanır. Sergilenir.

ETKİNLİK 7

METNİ PARAGRAFLARA AYIRMA

Öncelikle öğretmen paragraflara ayrılmış ve alt başlıkları olan bir metin ile paragraflara ayrılmamış ve alt başlıkları belirtilmemiş iki metni sınıfta paylaşır. Anlaşılır olmak açısından iki metin karşılaştırılır. Paragraflara ayrılmamış ve alt başlıkları belirtilmemiş metin çoğaltılır ve öğrencilerden yazıyı paragraflara ayırmasını, gerekli bölümlere başlık ve alt başlıklar bulması istenir

ETKİNLİK 8

METNİ BİRLİKTE GÖZDEN GEÇİRME

Öğrenciler kendi seçtikleri konuda yazılarını yazarlar. Öğrenci sınıfta metni sesli okur. Arkadaşlarına örneğin şu soruları sorar: 'Metin anlaşılır mı?' 'Daha anlaşılır ifade etmem gereken bölümler var mı?' 'Neleri düzeltmem gerekir?' Sonrasında metin cümle cümle ele alınır. Örneğin şu sorular sorulur: 'Cümleler rahat anlaşılıyor mu?' 'Olayı ya da düşünceyi daha iyi anlatacak kelimeler olabilir mi?' Anlatım bozukluğu var mı?' Öğrenci tüm geri bildirimleri not eder ve metni gözden geçirirerek tekrar yazar.

ETKİNLİK 1

GÖRSELLERDEN HAREKETLE METİN OLUŞTURMA

Etkinliğin örüntüsü şu şekildedir: Öğretmen sınıfa birçok ayrıntının görüldüğü bir resim ya da fotoğraf gösterir. Resimde ya da fotoğrafta görülen nesneler, yapılan faaliyetler ile ilgili kelime grupları oluşturulur. Öğrencilerden fotoğraf ya da resme uygun bir yazı yazmaları istenir. Diğer bir yazma seçeneği olarak öğrencilerden resimde ya da fotoğrafta görülen kişinin yerinde olup gördüklerini onun perspektifinden anlatması istenir.

Etkinliğimize alternatif olarak cep telefonlarına ücretsiz olarak yüklenebilen Rory's Story Cubes uygulaması ile öğrencilerin görsellerden hareketle hikaye oluşturması sağlanır. Uygulamada 9 farklı küp 54 farklı resim sınırsız kombinasyonla eşleşmekte öğrencinin yaratıcı yazma gücünü harekete geçirmektedir.

ETKİNLİK 2

PARALEL METİN ÜRETME

Öğrencilere bir metin verilir. (Kısa bir hikaye, fabl, bir düşünce yazısı ya da şiir) Öğrenciler metni inceler. Örneğin hikayenin kahramanlarını değiştirerek kurguyu yeniden oluşturur. Bu etkinlik bir kişiye ya da kuruma yazılan dilekçe, resmi yazı vb. Yazmak içinde kullanılabilir.

ETKİNLİK 3

OLAYLARI OLUŞ SIRASINA GÖRE SIRALAMA (Sıralı Kart Etkinliği)

Öğretmen öğrencilere resimli bir hikayenin kesilerek ayrılmış resimlerini dağıtır. Öğrenci grupları resimleri olayın oluş sırasına göre sıraya koyar ve kartona yapıştırır. Her resimle ilgili cümle yazarak resimli hikaye kitabını oluşturur.

ETKİNLİK 4

METİN YAPISINI ÇÖZÜMLEME

Bu etkinlikte öğrencilere olaya dayalı bir veya birden çok metin verilir. Öğrenciler daha önce öğrendikleri ok şeklin zaman çizelgesi yöntemi ile metindeki olayları okun üzerindeki anahtar duraklara yazar.

Öğrencilere farklı türlerde düşünce yazıları verilir. Öğrenciler metnin giriş, gelişme, sonuç bölümlerini belirler.

ETKİNLİK 5

METNİN BAŞLANGICINA UYGUN SON SONUNA UYGUN BAŞLANGIÇ YAZMA

Öğretmen öğrencilere olaya dayalı metnin ya da bir düşünce yazısının başlangıcını verir. Tekli ya da grup halinde çalışan öğrenciler metnin devamını yazar. Metin düşünce yazısı ise giriş-gelişme-sonuç bölümleri belirlenir. Olaya dayalı bir metin ise zaman çizelgesi çıkarılır. Bir diğer etkinlik olarak da metnin sonu verilir diğer kısımlarının yazılması istenir.

ETKİNLİK 6

YÖNERGE YAZMA

Yemek tarifleri, oyun kuralları veya el becerisi gerektirecek işler için hazırlanacak metinler net ve anlaşılır ifadelerden oluşmalıdır. Öğrencilerden de yönerge içeren bir yazı yazmaları istenir ve yazıdaki yönergelerin açık ve anlaşılır olması özellikle istenir. Diğer derslerin kazanımları ile ilişkilendirilerek bu etkinlik yapılabilir. Yazılan yazılar sınıf içinde değerlendirilir.

ETKİNLİK 7

CÜMLELERİ BİRLEŞTİRME AYIRMA ÇALIŞMASI

Cümleleri birbiriyle ilişkilendirme ve ayırma alıştırmaları, öğrencilerin cümle yapısı konusunda dil yetkinliklerini geliştirir. Alıştırmayı birkaç kez pekiştirme amaçlı yapmak yararlıdır. Önemli: “Bağlaç” veya “yan cümle” gibi dil bilgisi terimlerini öğretmek değildir.

Etkinliğin örüntüsü şu şekildedir: Öğretmen sınıfta tahtaya birkaç kısa cümle yazar. (Örnek: ‘Karnım aç. Yemek yemek istiyorum. Uykum var.’ Gibi) Öğrencilerden uygun bağlaçlar kullanarak yazılan kısa cümleleri birleştirmeleri istenir. Bağlaçlar hakkında konuşulur. Öğrenciler de bağlaçlar kullanarak kendi cümlelerini yazar; öğrenciler kısa cümleler, birleştirmek için grup arkadaşlarına verir.

Cümleleri birbirinden ayırma çalışmasında da öğrenciler uzun bir cümleyi iki ayrı cümleye böler. “İspanaktan midem bulandığı için tek lokma yiyemedim.” g “İspanak midemi bulandırıyor. Tek lokma yiyemedim.”.

ETKİNLİK 8

METİNLERİ FARKLI TÜRE DÖNÜŞTÜRME

Öğretmen öğrencilerden istedikleri türde metin getirmelerini ister. Sınıf içinde öğrenciler ellerindeki metinleri hangi türe dönüştürebileceklerine karar verirler. Bireysel ya da grup çalışması olabilir. Örneğin ; Önemli bir kişinin hayatından bir kesit radyo tiyatrosuna dönüştürülebilir. Ülkemiz hakkında yazılan bir şiir bir gazete haberine dönüştürülebilir.

ETKİNLİK 9

AYRINTILI ANLATIM BECERİSİ

Her öğrenci sınıfa bir market fişi getirir ve bunu sayfanın tam ortasına yapıştırır. Fişin etrafına, marketten alınanların hangi amaçla alındığı ayrıntılı biçimde yazılır. Öğrenciler Bu açıklamalar ile kasa fişi üzerindeki ürün ve fiyat bilgisini okla birleştirir.

Öğretmen, her öğrenciye bir eşya (örneğin, şal, kavanoz vs.) verir. Öğrenci, yazdığı metinde öğretmenin verdiği eşyanın adını kullanmadan olabildiğince ayrıntılı biçimde tarif etmeye çalışır. Sonra sınıfta eşyalar bir tarafa konur ve her eşyaya bir harf verilir. Metinler ise numaralandırılarak diğer tarafa konur. Öğrenciler eşya ile metni eşleştirir. (Örnek B= 6)

Etkinliğin diğer seçeneği ise öğrencilerden büyükanne ya da büyükbabalarına cep telefonu ile bir kişiyi nasıl arayacaklarını ya da bir bilgisayarı nasıl açıp internete bağlanacaklarını ayrıntılı yazmaları istenir. Öğrenciler gruplar halinde metinlerin ne kadar ayrıntılı ve doğru yazıldığını inceler.

ETKİNLİK 10

BİR OLAYI YENİDEN YAZMA

Öğretmen sınıfa bir hikaye, masal ya da efsane getirir. Metinler sınıf içinde okunur. Öğrenci hikayeyi olduğu gibi yazmak yerine kendini hikayedeki bir karakterin yerine koyar ve olayları onun gözünden anlatır. (Örneğin Kırmızı Başlıklı Kız masalında Kurt olur)

ETKİNLİK 11

KONUŞMA BALONLARI İLE YAPILAN ETKİNLİKLER:

Öğrenciler, bir fotoğraf seçer ve resimdeki kişinin ne düşündüğünü veya söylediğini hayal eder. Bu sözleri bir konuşma balonu olarak hazırlarlar ve fotoğrafın yanına yapıştırırlar. Konuşma balonları komik ve esprili de olabilir.

İlkokul Öğrencileri proje kapsamında yazma becerileri geliştirici etkinliklerin sunumu yayınlanması ve paylaşılması kısmında

Resimli Masal Kitabı Yazma ve Sergileme Etkinliği

Ortaokul Öğrencileri proje kapsamında yazma becerileri geliştirici etkinliklerin sunumu yayınlanması ve paylaşılması kısmında

Belirlenen temalarda Hikaye Kitabı Yazma ve Sergileme Etkinliği

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Bu form, arkadaşlarınızın yazılarını değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Formda verilen ifadeleri okuyarak yazıya en uygun dereceye (X) işareti koyunuz.

Yazarın Adı-Soyadı :

Tarih : .../.../.....

ÖLÇÜTLER	5	4	3	2	1
1.Kâğıdın kenarlarında, paragraf ve satır aralarında uygun boşluklar bırakmış.					
2.Konuyu, mantıksal tutarlılık ve bütünlük içinde anlatmış.					
3. Anlatım bozukluğu yapmamış.					
4. Paragraflar arasında uygun geçişler yapmış .					
5.Her bir paragrafta konunun belirli bir yönünü ele almış					
6. Yazısını belirli bir ana fikir etrafında oluşturmuş.					
7. Ana fikri, yardımcı fikirlerle desteklemiş.					
8. Alıntı, örnek ve benzetmelerden yararlanmış.					
9. Kendisine ait olmayan fikir ve görüşleri aldığı kaynakları belirtmiş.					
10. Paragrafların sonunda kullandığı sonuç ifadeleri paragrafın genelini özetler niteliktedir.					
11. Kelimeleri yerinde ve doğru anlamda kullanmış.					
12. Cümlede kelime tekrarları yapmamış					
13. Konuyu anlatmada kendine özgü ifadeler kullanmış					
14. Yazım ve noktalama kurallarına uymuş.					
PUAN					
TOPLAM PUAN					

YAZILI ANLATIM DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

Öğrencinin Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

ÖLÇÜTLER VE ÖLÇÜT TANIMLAMALARI	PUANLAR				
BİÇİM	1	2	3	4	5
1.Kâğıdın kenarlarında, paragraf ve satır aralarında uygun boşluklar bırakılmıştır					
2. Düzgün, okunaklı bir yazı kullanılmıştır					
3.Gerekli yerlerde sayı, sembol ve işaretlerden yararlanılmıştır					
4.Adı, soyadı, tarihi uygun yere yazılmış ve imza gerekli yere atılmıştır					
DİL VE ANLATIM					
1.Başlık konuyla ilgilidir.					
2. Konu mantıksal bir bütünlük içinde anlatılmıştır.					
3. Paragraflar arasında uygun geçiş sağlanmıştır					
4.Her bir paragrafta tek bir duygu ve düşünce işlenmiştir					
5. Yazıda verilmek istenen ana fikre ulaşılmıştır					
6.Alıntı, örnek ve benzetmeler yeterli olup içeriğe uygundur					
7. Sonuç ifadesi konuyu bağlayıcı ve etkileyicidir					
8. Cümle kuruluşları dil bilgisi kurallarına uygundur.					
9. Kelimeler yerinde ve doğru anlamda kullanılmıştır.					
10. Cümlede kelime tekrarları yapılmamıştır					
11. Konuyla ilgili kaynaklara başvurulmuş ve yeterince yararlanılmıştır					
12. Konuyla ilgili kendi gözlem ve deneyimlerine yer vermiştir.					
13. Konuyu kendine özgü ifadelerle anlatmıştır					
YAZIM VE NOKTALAMA					
1.Yazıda yazım kurallarına uyulmuştur					
2. Noktalama işaretleri doğru yerde kullanılmıştır.					
PUAN					
TOPLAM PUAN					